

Eesti Rahvakultuuri Keskus

Toetusmeetme „Maakondlike ja maakondade üleste laulu- ja tantsupidude toetamine“ 2025. aasta kokkuvõte

Viljandi 2026

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1 KOMISJON JA KOMISJONI KOOSOLEKUD	3
2 TAOTLUSVOORUD JA TOETUSMEETME EELARVE	4
3 TOETUSE SAAJAD TAOTLEVA ORGANISATSIOONI ÕIGUSLIKU VORMI JÄRGI... 4	
4 PIDUDE TOIMUMISE PIIRKONNAD JA KOHAD	5
5 OSALENUD KOLLEKTIIVID JA NENDE LIIKMED	7
6 KÜLASTAJATE ARV JA SELLE ARVUTAMISE METOODIKA	9
7 MEEDIAKAJASTUSED	10
8 LIGIPÄÄSETAVUSE JA KESKKONNASÄÄSTLIKKUSE TAGAMINE	12
8.1. PEAMISED RAKENDATUD KESKKONNASÄÄSTLIKUD TEGEVUSED	12
8.2. PEAMISED RAKENDATUD LIGIPÄÄSETAVUSE TEGEVUSED	14
9 MUUD TÄHELEPANEKUD	15
KOKKUVÕTTEKS	16

SISSEJUHATUS

Maakondlike ning maakondade üleste laulu- ja tantsupidude toetuse andmise eesmärk on väärtustada UNESCO vaimse kultuuripärandi esindusnimekirja kantud laulu- ja tantsupeoliikumise jätkusuutlikkust maakondlike või maakondade üleste laulu- ja tantsupidude (edaspidi pidude) võimestamise kaudu laulu- ja tantsupeo vahelisel perioodil pidude toimumist. Toetusmeede rakendus 2024. aastal.

Toetus on mõeldud tegevustele, mis kannavad üleriigilise peoga samu väärtusi ja lähtuvad sarnastest väljakujunenud traditsioonidest. Loodetakse, et toetus aitab kujundada maakondade laulu- ja tantsupeod omanäolisemateks ja loominguiliselt huvitavamateks.

Oodatava mõjuna kasvab koori-, orkestri-, rahvatantsu- ja rahvamuusikakollektiivi motiveeritus tegutseda järjepidevalt ning hoida üleriigilise peo traditsiooni elavana, luues võimalusi loomingulisteks väljunditeks üleriigiliste pidude vahelisel perioodil.

Maakondlike ning maakondade üleste laulu- ja tantsupidude toetusmeetme eelarve moodustub Kultuuriministeeriumi eraldisest.

1 KOMISJON JA KOMISJONI KOOSOLEKUD

Komisjoni koosseis on kinnitatud Eesti Rahvakultuuri Keskuse 23.11.2024 käskkirjaga nr 56, mille punkti nr 3 kohaselt on komisjoni ülesanneteks toetuse saamiseks esitatud taotluste läbivaatamine ning Eesti Rahvakultuuri Keskuse direktorile toetuse jaotamise ettepanekute tegemine.

Komisjoni esimees on Eeva Kumberg (Eesti Rahvakultuuri Keskus). Komisjoni liikmed on Riin Kivinurm (Eesti Rahvakultuuri Keskus), Helle-Mare Kõmmus (Eesti Rahvakultuuri Keskus), Eino Pedanik (Kultuuriministeerium), Kaie Tanner (Eesti Kooriühing), Andi Einaste (Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutus), Anne Uttendorf (Eesti Rahvakultuuri Keskus), Karel Johannes Vähi (Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts).

Komisjon hindab taotlusi kultuuriministri 23.10.2023 määruse nr 23 „Maakondlike ja maakondade ülese laulu- ja tantsupidude tingimused ja kord“ (edaspidi määrus) §-des 3, 4 ja 5 toodud nõuete kohaselt ja lähtus Eesti Rahvakultuuri Keskuse direktori 27.11.2023 käskkirjaga nr 60 kinnitatud taotlusvooru „Maakondlike ja maakondade üleste laulu- ja tantsupidude toetamine“ hindamismetoodikast.

Komisjoni töös juhendatakse toetusmeetme määruse § 11 lõikes 2 taotluste hindamise alljärgnevatest põhimõtetest:

- 1) projekti mõju eesmärgi ja tulemuse saavutamisele, projekti vajalikkus ja põhjendatus – 30% maksimaalsest koondhindest;
- 2) taotleja võimekus projekti ellu viia – 25% maksimaalsest koondhindest;
- 3) projekti tegevusi kajastavad teavitustegevused, keskkonnanõuete järgimine, ligipääsetavuse tagamine – 15% maksimaalsest koondhindest;
- 4) planeeritud kulutuste põhjendatus, kulutõhusus, selgus ja vastavus taotlusvooru eesmärkidele – 30% maksimaalsest koondhindest.

04.02. 2025. aastal toimus komisjon koosolek Eesti Rahvakultuuri Keskuse Tallinna koolitusruumis. Lisaks toimus 2025. aasta veebruaris e-koosolek 2024. aastast tekkinud täpsustunud jäägi jaotamise osas ettepaneku tegemiseks. Kokku 2 koosolekut

Komisjon arutles laekunud taotlustes kirjeldatud sündmuste olulist panust UNESCO vaimse kultuuripärandi esindusnimekirja kantud laulu- ja tantsupeoliikumise protsessi jätkusuutlikkuse ja populariseerimise suurendamiseks, et kasvaks koori-, orkestri-, rahvatantsu- ja rahvamuusikakollektiivi motiveeritus tegutseda järjepidevalt ning hoida üleriigilise peo traditsiooni elavana.

2 TAOTLUSVOORUD JA TOETUSMEETME EELARVE

2025. aastal toimuvate pidude korraldamiseks esitatud projektidele toetuse taotlemiseks toimus üks taotlusvoor vahemikul 11.11. – 09.12.2024 Maakondlike ning maakondade üleste laulu- ja tantsupidude toetusmeetme eelarve 2025. aastaks oli 231 823.00 eurot. 2024. aasta jääk oli 3709.45 eurot. Jääk oli tekkinud 2024. aastal osaliselt kasutatud toetuste tagasikannetest. Kokku jagamiseks oli 235 532.00 eurot.

Taotlusvooru laekus tähtaegselt 12 taotlust, kogusummas 287 495.56 eurot.

Vormilise kontrolli käigus selgus, et üks taotlus ei vastanud toetusmeetme määruse § 9 lg 1 nõuetele, mille kohaselt on taotletava toetuse minimaalne summa 5000 eurot taotluse kohta, ning menetlemine lõpetati. Komisjonile hindamiseks edastati 11 taotlust.

Tabel 1 Esitatud, rahastatud, mitterahastatud ja vormilise kontrolli nõuetele mittevastavad taotlused

	Esitatud taotlused	Rahastatud taotlused	Mitte-rahastatud taotlused	Vormilise kontrolli nõuetele mittevastavad taotlused
Taotlused	12	10	1	1
Summa (eur)	287 495.56	235 532.00	7724.80	4000.00

2025. aastal said toetuse 10 taotlust, mis moodustas veidi üle 83% hindamisel olnud taotlustest. 2025. aasta jooksul väljamakstud toetus moodustas taotletust 81,9%. Lähtudes määruse § 11 lõikest 2 ja hindamisjuhendist ning arvestades taotluse koondhinnanguna saadud punktisummat, tegi komisjon kõigile toetuse saanutele ettepaneku rahuldada taotlus osaliselt.

3 TOETUSE SAAJAD TAOTLEVA ORGANISATSIOONI ÕIGUSLIKU VORMI JÄRGI

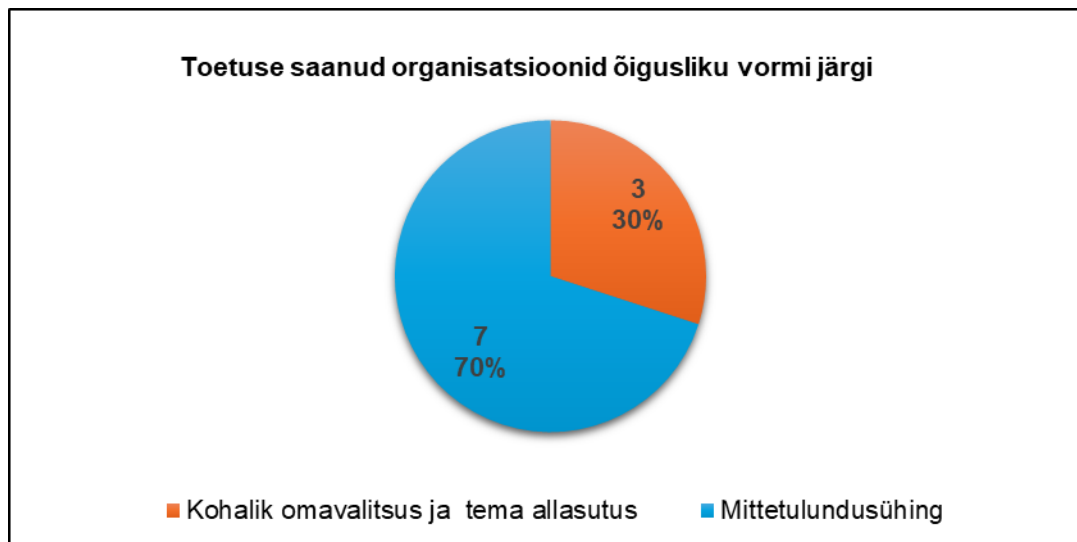
Käesolevast toetusmeetmest toetuse taotleja võib olla Eestis registreeritud juriidiline isik või kohaliku omavalitsuse üksus.

Toetuse saajate sihtgrupid:

- kohalikud omavalitsused ja nende allasutused;
- Eestis registreeritud äri- ja mittetulundusühingud;
- äriregistrisse kantud füüsilisest isikust ettevõtjad.

Tabel 2 Toetuse saanud organisatsioonide jagunemine õigusliku vormi järgi

Organisatsioonide õiguslik vorm	Organisatsioonide arv
Mittetulundusühingud	7
Kohalikud omavalitsused ja nende allasutused	3
Äriühingud	0
Füüsilisest isikust ettevõtjad	0
KOKKU	10

Joonis 1 Toetuse saanud organisatsioonid õigusliku vormi järgi

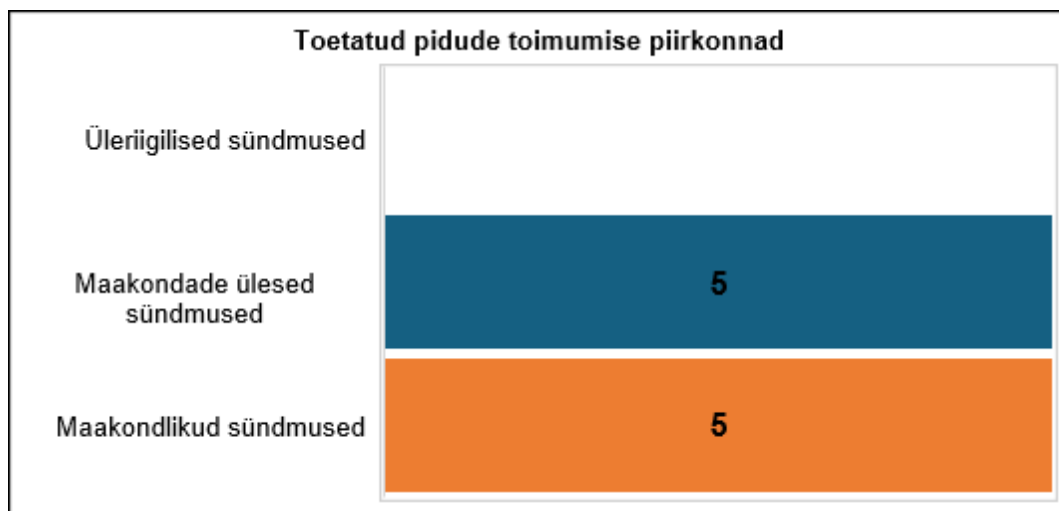
2025. aasta taotlusvoorst toetuse saanud taotlejatest olid seitse toetuse saajat mittetulundusühingud, mis moodustas 70% toetuse saanute hulgast. Kolm toetuse saajat olid kohalikud omavalitsused ja nende allasutused, nad moodustasid 30% toetuse saanute hulgast. Äriühinguid ega füüsilisest isikust ettevõtjaid toetuse saajate organisatsioonide hulgas polnud.

Toetuse taotlejad olid kohalikud omavalitsused ja nende allasutused ning mittetulundusühingud. Enim toetusi eraldati mittetulundusühingutele. Äriühinguid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid toetuse taotlejate hulgas ei olnud.

4 PIDUDE TOIMUMISE PIIRKONNAD JA KOHAD

Toetatud peod on kokku võetud pidude toimumise piirkondade alusel järgmiselt:

- üleriigilised sündmused peod,
- maakondade ülesed peod,
- maakondlikud peod.

Joonis 2 Toetatud pidude toimumise piirkonnad

Tabel 3 Toetatud pidude läbiviijad, peod, nende toimumise piirkonnad ja kohad

Maakondade ülesed peod			
nr	Toetuse saaja	Pidu	Toimumiskoht
1.	Ida-Virumaa Omavalitsuste Liit	Virumaa laulupidu 2025 "Meil on laulud laulda"	Toila lauluväljak
2.	Lääne-Virumaa Rahvatantsujuhtide Liit	Virumaa tantsupidu 2025	Rakvere linna staadion
3.	Mittetulundusühing Puhkpilliorkester Tartu	Puhkpillimuusika valdkonna suurüritus Eestis aastal 2025 "Puhkpillimuusika päevad - 60 aastat esimesest vabariiklikust puhkpillimuusika päevast Eestis, Tartus" korraldamine ja tähistamine	Eesti Rahva Muuseumi silla-ala ja Hurda saal
4.	MTÜ ESTO Peakomitee	ESTO laul	Narva Hermannini linnuse läänehoov
5.	Otepää Kultuurikeskused	Lõuna-Eesti Memme Taadi Suvepidu	Pühajärve lauluväljak
Maakondlikud peod			
nr	Toetuse saaja	Pidu	Toimumiskoht
1.	Viljandimaa Omavalitsuste Liit	Viljandimaa laulu- ja tantsupeo "Omad lood ja laulud" korraldamine	Viljandi lauluväljak
2.	Sihtasutus Võrumaa Arenduskeskus	Võru maakonna 2025. a tantsupeo korraldamiseks ja läbiviimiseks vajalike kulude katmine	Kubija laululava
3.	Järva Vallavalitsus	Järvamaa laulu- ja tantsupidu „Sõna tunded”	A. H. Tammsaare muuseum
4.	Otepää Kultuurikeskused	Valgamaa laulu- ja tantsupidu "Elu kui raamat"	Pühajärve lauluväljak
5.	Sihtasutus Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus	Jõgevamaa tantsupidu "Meil aia äärne tänavas"	Mustvee linnas järve-äärne parkla

2025. aasta taotlusvoorst ei taotletud toetusi üleriigiliste pidude toimumiseks. Toetuse saanud taotlejatest korraldasid maakondade ülese peo viis toetuse saajat ehk 50%

toetuse saanutest, viis toetuse saajat ehk 50% toetuse saanutest korraldasid maakondliku peo.

Toetuse saanud sündmused toimusid kaheksas maakonnas. Ida-Viru maakonnas toimus kaks maakondade ülest pidu. Valga maakonnas toimus samuti kaks pidu: üks maakondade ülene ja üks maakondlik pidu. Tartu ja Lääne-Viru maakonnas toimus mõlemas maakonnas üks maakondade ülene pidu. Nii Järva, Jõgeva, Viljandi kui ka Võru maakonnas toimus kõigis üks maakondlik pidu.

Üle-eestiliste pidude toetamiseks toetust ei küsitud. Toetati viit maakondade ülest pidu ja viit maakondlikku pidu. Kahes maakonnas toimus enam kui üks käesolevast meetmest toetatud pidu.

5 OSALENUD KOLLEKTIIVID JA NENDE LIIKMED

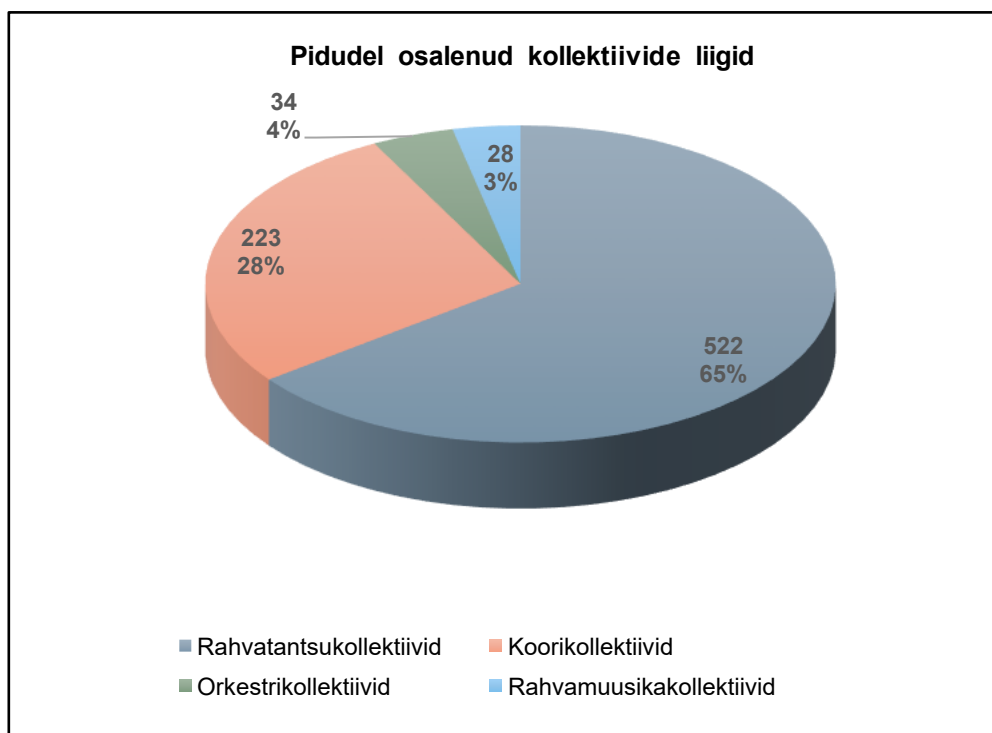
Toetusmeetme määrase kohaselt peab pidu, mida rahastatakse, toimuma Eestis ja selles osalevad Eestis alaliselt ja regulaarselt tegutsevad ning iseseisvalt esinevad kollektiivid. Peo kavas peab olema kirjas repertuaar, esitajad ja peol osalevad kollektiivid. Peo kava peab sisaldama valdavalt üleriigilistel pidudel kavas olnud või nende jaoks loodud või seatud teoseid valdavalt kollektiivide ühisetteastetena.

Maakondlikul peol peab osalema vähemalt kümme rahvatantsukollektiivi või seitse koorikollektiivi või neli rahvamuusikakollektiivi või neli orkestrikollektiivi. Maakondade ülesel peol peab osalema vähemalt 20 rahvatantsukollektiivi või 14 koorikollektiivi või kaheksa orkestrikollektiivi või kaheksa rahvamuusikakollektiivi.

Esitatud aruannete põhjal täitsid kõik toetuse saanud projektid eelpool nimetatud määrukses olevad nõuded kollektiivide hulga ja peo kava kohta.

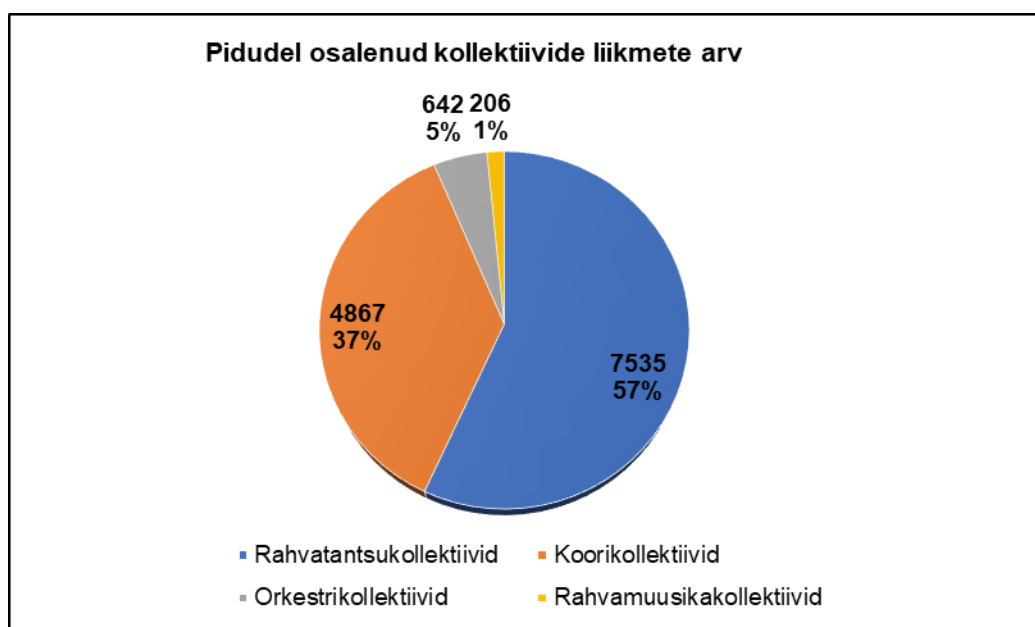
Tabel 4 Pidudel osalenud kollektiivide ja liikmete arv

Kollektiivi liik	Kollektiivide arv (tk)	Liikmete arv (tk)
Rahvatantsukollektiivid	522	7535
Koorikollektiivid	223	4867
Orkestrikollektiivid	34	642
Rahvamuusikakollektiivid	28	206
KOKKU	807	13 250

Joonis 3 Pidudel osalenud kollektiivide liigid ja osakaal

Kokku osales toetatud pidudel 807 kollektiivi. Kõige rohkem oli rahvatantsukollektiive. Kokku osales 522 rahvatantsukollektiivi, mis moodustas 65% kogu osalenud kollektiivide hulgast. Koorikollektiive oli toetatud pidudel 223, mis moodustas 28% kogu osalenud kollektiivide hulgast. Orkestrikollektiive oli toetatud pidudel 34, mis moodustas 4% kogu osalenud kollektiivide hulgast. Rahvamuusikakollektiive oli toetatud pidudel 28, mis moodustas 3% kogu pidudel osalenud kollektiivide hulgast.

Joonis 4 Pidudel osalenud kollektiivide liikmete arv ja osakaal

Pidudel osalenud 807 kollektiivis oli 13 250 liiget. Kõige rohkem osales rahvatantsijaid. Kokku osales pidudel esinejatena 7535 rahvatantsijat, kes moodustasid 57% kõigist osalejatest. Koorilauljaid osales pidudel esinejatena 4867 inimest, kes moodustasid 37% kõigist osalejatest. Orkestrikollektiivide liikmeid osales pidudel esinejatena 642,

kes moodustasid 5% kõigist osalejatest. Rahvamuusikakollektiive liikmeid osales pidudel esinejatena 206, kes moodustasid 1% kõigist osalejatest.

Toetatud pidudel osales 807 kollektiivi, milles oli kokku 13 250 liiget. Kõige enam oli rahvatantsukollektiive, nad moodustasid 57% pidudel osalenud kollektiividest. Arvuliselt osales esinejatena enim samuti rahvatantsijaid, neid oli 7535 esinejat. Koorilauljaid osales esinejatena 4867, koorid moodustasid 37% pidudel osalenud kollektiividest. Orkestrikollektiive oli pidudel rohkem, kui oli rahvamuusikakollektiive. Orkestrid moodustasid 5% pidudel osalenud kollektiividest, osales 642 muusikut. Rahvamuusikakollektiivid moodustasid 1% pidudel osalenud kollektiividest, osales 206 muusikut.

6 KÜLASTAJATE ARV JA SELLE ARVUTAMISE METOODIKA

Toetusmeede keskendub lisaks peol osalevate kollektiividele ka peo külastajate arvukusele, et populariseerida ning väärtustada laulu- ja tantsupeoliikumist järeltulevate põlvkondade hulgas.

Külastajate arvutamise metoodikad olid taotlejatel erinevad, mistõttu esitatud aruannete põhjal kokku võetud külastajate koguarv on hinnanguline. Kasutati mitme erineva meetodi kombineeritud lähenemist, et tagada võimalikult usaldusväärne tulemus.

Näiteks:

- võeti aluseks peo istekohtade arv ja nende täituvus;

Kui peol oli publikule ette nähtud ligikaudu 500–700 istekohta ning sündmuse ajal olid need hõivatud, siis selle põhjal määrati minimaalne kohalviibijate arv.

- lähtuti piletimüügi andmetest;

Piletite müügiks kasutati piletimüügikeskkonda ning lisaks toimus müük kohapeal nii sularahas kui ka kaardiga. Arvesse võeti kõik piletikategooriad, sealhulgas eelmüügi piletid, tavapiletid, toetajapiletid ning tasuta pääsmed ja kutsed. Täiendavalt kasutati piletimüügipartneri aruandeid, mis sisaldasid infot müüdud ja väljastatud piletite kohta. Külastajate arvu täpsustamisel lähtuti piletite sissepääsul skaneerimisest, mis võimaldas välistada kasutamata piletid ning anda ülevaate tegelikust külastusest;

- arvestati täiendavate külastajagruppidega, sealhulgas nt kinnise ala (muuseumi territoorium) kaudu müüdud piletitega, mis lisati koguarvule;

Kaks pidu toimus muuseumi territooriumil, kaudsete kasusaajatena nimetati ka muuseumi külastajaid.

- hinnati ruumipõhiselt ja visuaalselt;

Kuna mitmed peod toimusid vabas õhus ning ala ei piirdunud ainult istekohtadega, kasutati ka visuaalset ja ruumipõhist hindamist. Arvestati, et lisaks istekohtadele viibis märkimisväärne hulk külastajaid rohealadel, mäenõlval ning kauplemisalal. Publiku paiknemise ja tiheduse hindamiseks viidi läbi vaatlusi, arvestati ligipääsude (nt parklad ja liikumissuunad) koormust ning analüüsiti sündmusest tehtud fotomaterjali ja droonivideot.

- hinnati fotode ja ülesvõtete alusel;

Täiendava meetodina kasutati pildipõhist hindamist, mille abil määrati pealtvaatajate arv väljaspool otsest publikuala. Samuti arvestati, et osadel külastajatel olid kaaslased, mis suurendab tegelikku kohalviibijate arvu võrreldes üksnes müüdud piletite arvuga;

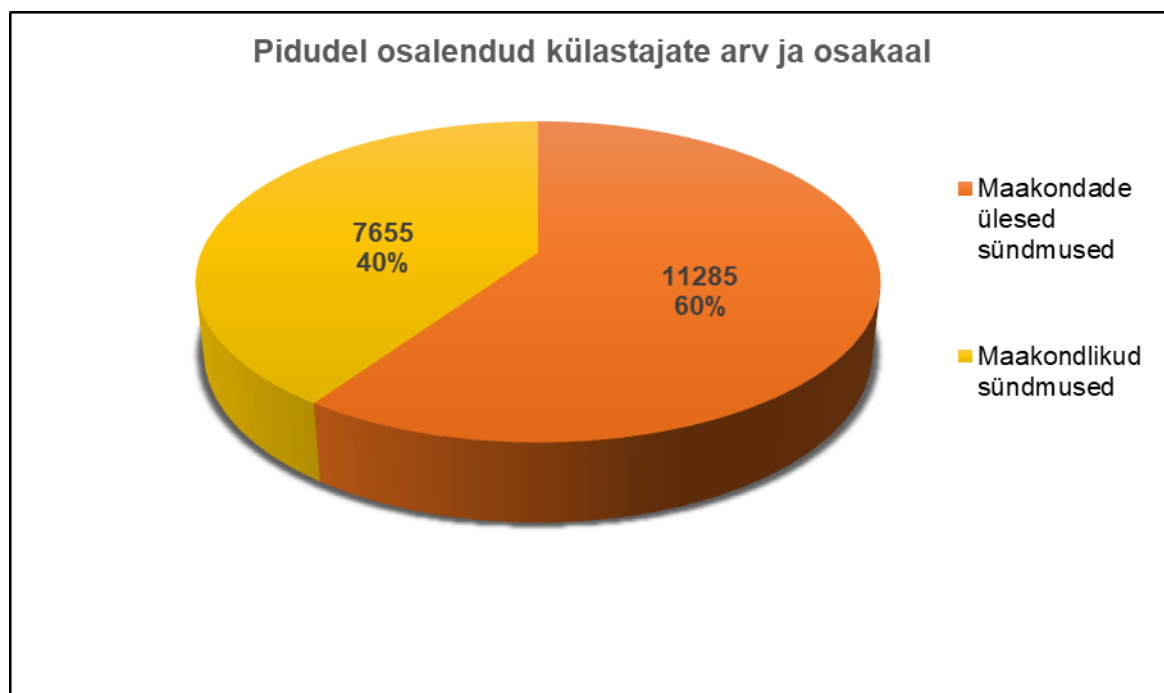
- tehti koondatud hinnang, mis kujunes kõigi eeltoodud meetodite koosmõjul.

Konsulteriti ka peo toimumiskoha kogenud sündmuskorraldajatega ning võrreldi saadud andmeid sarnaste varasemate sündmustega.

Kokkuvõttes põhines külastajate arvestus mitmete sõltumatute meetodite kasutamisel (piletimüük, istekohtade täituvus, visuaalne hindamine ja eksperthinnang), mis võimaldas anda ülevaate sündmusel osalenud külastajate arvust.

Tabel 5 Pidude külastajate arv (hinnanguliselt)

Peod	Külastajate arv (tk)
Maakondade ülesed peod	11 285
Maakondlikud peod	7655
KOKKU	18 940

Joonis 5 Pidudel osalenud külastajate arv ja osakaal

Aruannete põhjal osales toetatud pidudel hinnanguliselt kokku 18 940 külastajat. Enam külastajaid oli maakonnaülestel pidudel, kus osales hinnanguliselt 11 285 külastajat, mis moodustas 60% toetatud pidude külastajate hulgast. Maakondlikel pidudel osales hinnanguliselt 7655 külastajat, mis moodustas 40% toetatud pidude külastajate hulgast.

Külastajate arv kokku arvutamine põhines kombineeritud lähenemisel, kus kasutati objektiivseid andmeid (piletite müük), füüsilist mõõdet (istekohad, ala mahutavus), visuaalseid hinnanguid (vaatlused, fotod, droonivideo) ja lisainfot (kutsed, muuseumis müüdud piletid, eeldatav kaaslaste hulk, eksperdi hinnang). Viit maakondade ülesest pidu külastas 60% külastajate koguarvust. Viit maakondliku pidu külastas 40% kõigist külastajatest.

7 MEEDIAKAJASTUSED

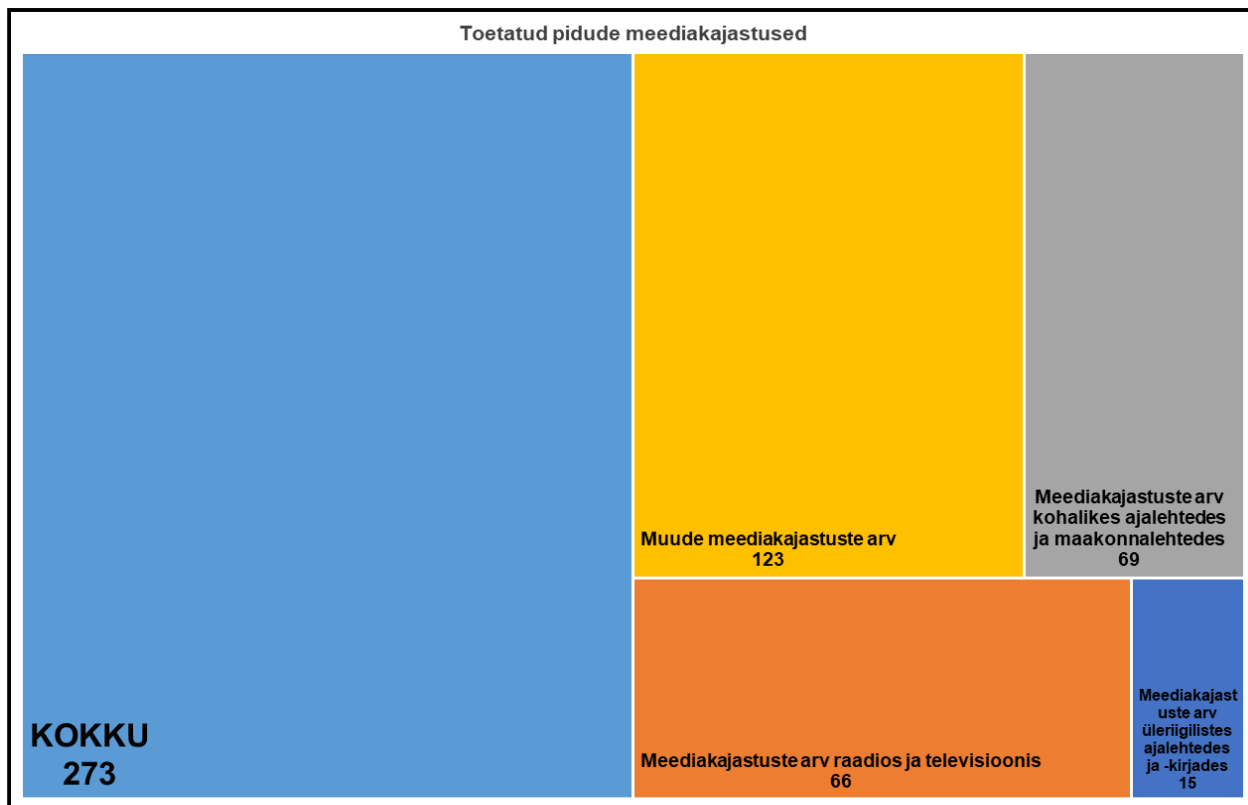
Toetatud pidude meediakajastuste arv on toetusmeetme määruses kehtestatud mõõdik. Meediakajastuste arv ja koht on kokku võetud toetuse saajate poolt esitatud aruannet põhjal.

Vastavalt toetuse saajate poolt esitatud aruandlusele toimusid meediakajastused kõigil neljal tasandil:

- üleriigilistes ajalehtedes ja -kirjades;

- raadios ja televisioonis;
- kohalikes ajalehtedes ja maakonnalehtedes;
- muudes meediakanalites.

Meediakajastuste arv on hinnanguline, sest aruannete esitajad ei lugenud kokku kõigi meediakajastuste korduste arvu ega teinud seiret, vaid nimetasid pigem allikad, kus kajastus toimus.

Joonis 6 Toetatud pidude meediakajastused

Aruandluse põhjal toimus kokku 273 meediakajastust.

Kõige enam oli muid meediakajastusi (sotsiaalmeedia, plakatid jms).

Aruannetes märgitu kohaselt oli muid meediakajastusi 123, mis moodustas kõigist meediakajastustest 45%.

Sotsiaalmeediakajastused olid aruannete esitajate sõnul aktiivsed, mitmekesised ja laia levikuga, hõlmates nii *Facebooki* kui ka *Instagrami* (aruannetes esitati arvandmeid postituste hulga ja vaatamiste arvu kohta). Toimus regulaarne sisuloome ning jagati visuaalselt atraktiivseid materjale, nagu fotod, videod ja reaajas postitused, mis aitasid suurendada peo nähtavust ja kaasatust ning jõuda erinevate sihtrühmadeni. Samuti toimusid meediakajastused kohalike omavalitsustest ja omavalitsuste liitude veebilehtedel, lisaks linnaekraanidel, ostukeskuste reklaamkanalites, organisatsioonide kuukirjades, meililistides, olid ka plakatid, flaietid, kavasid, kutseid. Nimetati näiteks järgmiseid infoportaale ja kodulehti (Kultuurikava, Viljandi-, Järva-, Viru-, Valga-, Võru- ja Jõgevamaa omavalitsuste ja omavalitsuste liitude veebiplatvormid), mida täiendasid artiklid, intervjuud, pildigaleriid ja *YouTube*'i videod.

Kohalikes ajalehtedes ja maakonnalehtedes oli 69 meediakajastust, mis moodustas kõigist meediakajastustest 25%.

Avaldati näiteks nii tasulisi reklaame kui ka sisulisi artikleid ja järelkajastusi, tehti intervjuusid peo läbiviijatega ja osalejatega, reportaaže, pildigaleriisid, avaldati teateid ja reklaami peo kohta.

Kohalikes ajalehtedes (st kohalike omavalitsuste ajalehed / teatajad) avaldati ülevaateid peost, selle osavõtjatest ja läbiviijatest. Reklaamkuulutusi avaldati näiteks ajalehtedes Tartu Postimees, Järva Teataja, Põhjarannik, Virumaa Teataja, Lõuna-Eesti Postimees, Võrumaa Teataja, Lõunaleht ja Otepää Teataja. Kohalikes väljaannetes jagati mõnel korral ka peo otseülekande linki, mis aitas sündmusel jõuda laiema publikuni. Ühe sündmuse puhul ulatusid kajastused väliseesti kogukondadeni läbi ajalehtede Eesti Elu, Vaba Eesti Sõna ja Eesti Rada.

Raadios ja televisioonis oli esitatud aruannete põhjal 66 meediakajastust, mis moodustas kõigist meediakajastustest 24%.

Aruannetes nimetati, et pidu kajastas näiteks Eesti Televisioon (ETV ja ETV2) saadetes Terevisioon, ERR kultuuriteated ja Kanal 2 saates Suvereporter ning televisioonikanalil TV 3. Nimetati, et pidu kajastati näiteks Eesti Rahvusringhäälingu programmides Klassikaraadio ja Vikerraadio ning raadiojaamades Tre Raadio, Raadio Elmar, RingFM, Kuku Raadio. Lisaks kasutati ka Selver- ja Coop-kaupluste siseraadiot.

Kõige vähem leidsid maakondade ülesed ja maakondlikud peod kajastamist üleriigilistes ajalehtedes ja -kirjades. Esitatud aruannete põhjal oli 15 üleriigilist meediakajastust, mis moodustab kõigist pidude meediakajastustest ca 5%.

Aruannetes nimetati, et pidu kajastas Postimees, Postimehe väljaanne Maa Elu; Delfi Meedia, Eesti Naine, Õhtuleht, Maaleht. Neis väljaannetes oli avaldatud reklaame, artikleid, fotosid.

Lisaks märgiti, et olulist rolli mängisid koostööpartnerid ja avaliku elu tegelased, kelle kaudu levis info laiemasse kogukonda ning suurendas sündmuse mõju. Aruannetes märgiti, et kus võimalik, siis nimetati meediakajastustes toetajate nimesid. Peol nimetati toetuse andjaid, visuaalidel kasutati toetuse andjate logosid.

Aruannetes esitatud meediakajastuste arv on hinnanguline, sest nende arvestamise kohta ei ole ette antud ühtset metoodikat. Enim oli pidusid kajastatud sotsiaalmeediakanalites, kohalike omavalitsuste, omavalitsuste liitude, sündmust korraldavate organisatsioonide kui ka muude isikute veebilehtedel. Lisaks oli trükitud reklaame (plakat), flaiereid, kavasid, kutseid. Üleriigilistes ajalehtedes oli oluliselt vähem pidude kajastusi, kui oli maakondlikes ning kohalikes ajalehtedes. Raadios ja televisioonis oli toimunud peaaegu sama palju meediakajastusi kui kohalikes ajalehtedes. Meediakajastused toetasid sündmuse turundust kui ka kogukondliku sideme tugevdamist.

8 LIGIPÄÄSETAVUSE JA KESKKONNASÄÄSTLIKKUSE TAGAMINE

Ligipääsetavus ja keskkonnasäästlikkus on igapäevaelu lahutamatud osad, mis võimaldavad jõuda parema tulemuseni, võttes aluseks majanduslikku, sotsiaalset ja keskkondlikku sihti. Kestlikku tegevuse eesmärk on kaitsta ja edendada tehis- ning looduskeskkonda, toetada ja väärtustada kohalikku kogukonda ning kultuuri; luua majanduslikku kasu. See omakorda viib väärtuspõhise pakkumiseni, mille tulemuseks on külastajate rahulolu, kogukonna heaolu, hoitud keskkond ja ressurside nutikas kasutamine ning tulu sihtkohale ja ettevõtetele.

Pidude korraldamisel lähtuti läbivalt keskkonnasäästlikkuse ja jätkusuutlikkuse põhimõtetest, rakendati mitmeid praktilisi meetmeid, soodustades vastutustundlikku käitumist nii korraldajate kui ka osalejate seas.

8.1. Peamised rakendatud keskkonnasäästlikud tegevused

Esitatud aruannetes kirjeldatu põhjal rakendatud keskkonnasäästlikud tegevused olid pidudel järgmised:

- Jäätmete vähendamine ja liigiti kogumine;

Kõikidel sündmuseladel tagati jäätmete sorteerimise võimalus (olmeprügi, pakend, biojäätmel, taara). Prügikastid olid märgistatud ning osalejatele anti eelinfot sorteerimise kohta. Tehti koostööd kohalike jäätmekäitlejatega, mõnel üritusel vähenes aruande esitaja poolt antud hinnangu kohaselt seeläbi prügi kogus kuni poole võrra.

- Korduvkasutatavate ja keskkonnasõbralike toidunõude kasutamine;

Toitlustamisel eelistati korduvkasutatavaid või ringluses olevaid nõusid ning välditi ühekordseid lahendusi, mitmel juhul võtsid osalejad kaasa isiklikud nõud.

- Toiduraiskamise vähendamine;

Toitlustus korraldati etteplaneeritult (nt eelregistreerimise alusel), üle jäänud toit annetati toidupangale või jagati teistele heategevusorganisatsioonidele.

- Joogivee kestlik kasutus;

Vähendati ühekordsete pudelite kasutamist, pakkudes joogivee täitmise võimalusi. Selleks paigaldati veekonteinerid ja kasutati olemasolevaid veevõtukohti, kust osalejad said täita isiklike joogipudeleid.

- Keskkonnasõbralik transport;

Soodustati ühistranspordi kasutamist, vähendades niiviisi individuaalsete sõitude arvu, sh edendati autojagamist.

- Ressursside säästlik kasutamine ja energiatõhusus;

Kasutati energiasäästlikke lahendusi tehnilises korralduses ning optimeeriti vee- ja energiatarbimist, näiteks lava- ja valgustehnika põhines energiatõhusatel seadmetel, kasutati veesäästlikke kraane ja tualette.

- Looduskeskkonna hoidmine;

Sündmused viidi läbi loodust säästvalt, vältides liigset koormust alale, näiteks rajatised paigaldati minimaalse mõjuga, murualadel viibiti vaid vajadusel ning kasutati olemasolevat infrastruktuuri.

- Digilahenduste kasutamine;

Vähendati paberikasutust, eelistades digitaalset infovahetust, näiteks info edastati meililistide, pilveteenuste ja sotsiaalmeedia kaudu; sh trükimaterjale kasutati minimaalselt.

- Kohaliku ja hooajalise tooraine eelistamine;

Toitlustuses kasutati kohalikke ja hooajalisi tooraineid, vähendades seeläbi toiduainete transpordist tulenevat keskkonnamõju.

- Keskkonnateadlikkuse tõstmine.

Osalejaid ja külastajaid suunati keskkonnasõbralikule käitumisele, näiteks kasutati märgistusi, juhiseid ning kaasati rohesaadikuid, kes jälgisid ja selgitasid sorteerimise põhimõtteid.

Esitatud aruannetes kirjeldatu põhjal rakendati mitmeid keskkonnasäästlike tegevusi, sealhulgas jäätmete liigiti kogumine, korduvkasutatavate nõude kasutamine, toiduraiskamise vähendamine ning joogivee kestlik kasutus, mis aitasid oluliselt vähendada sündmuste keskkonnamõju. Samuti soodustati keskkonnasõbralikku transporti, energiatõhusaid lahendusi, looduskeskkonna hoidmist ning vähendati paberikasutust digilahenduste abil, eelistati kohalikke ja hooajalisi tooraineid ning tõsteti osalejate keskkonnateadlikkust juhiste, märgistuste ja rohesaadikute kaasamise kaudu.

8.2. Peamised rakendatud ligipääsetavuse tegevused

Esitatud aruannetes kirjeldatu põhjal rakendatud ligipääsetavuse tegevused olid pidudel järgmised:

- Taristu ja füüsiline ligipääsetavus;

Sündmuskohad (nt muuseumid, lauluväljakud, staadionid) olid varustatud kaasaegse ja ligipääsetava taristuga. Tagatud olid kaldteed, invatualetid, ühe tasapinnaga liikumisalad ning takistusteta liikumisteed. Näiteks ratastoolikasutajatele eraldati alad ja ligipääsud (eraldi platvormid või kõrgemad vaatekohad). Tagati sündmuse jälgitavus ja kogemus kõigile osalejatele. Paigaldati suuri ekraane, mis võimaldasid jälgida sündmust ka kaugemalt. Tagati võrdseid vaatamistingimusi nii tava- kui liikumispuudega inimestele.

- Transport ja parkimiskorraldus;

Korraldati ühistransport (sh bussid erinevatest maakondadest) ning grupitransport esinejatele ja külastajatele. Parkimiskorralduses arvestati erivajadustega inimeste vajadusi, neile pakuti näiteks autode parkimiskohti võimalikult sündmuse toimumise koha lähedal.

- Informatsiooni kättesaadavus;

Teavet jagati mitmetes kanalites, tagades niiviisi info jõudmise erinevate sihtrühmadeni. Info levitamine toimus meililistide, sotsiaalmeedia (nt *Facebook*, *Instagram*, *YouTube*), veebilehtede ja kohalike meediakanalite kaudu, teabekandjate (bännerid, plakatid avalikus ruumis) kaudu, alternatiivsete infokanalite (nt rühmajuhid internetiühenduseta osalejate teavitamiseks, kohalikud mõjuisikud) kaudu, tekstilise info pakkumise kaudu digikanalites, et toetada nägemispuudega inimeste ligipääsu.

- Kohapealne tugi ja korraldus;

Sündmustel oli tagatud vabatahtlike ja korraldusmeeskonna aktiivne tugi. Vabatahtlikud suunasid külastajaid ning abistasid liikumispuudega inimesi. Info jagamisel kaasati vabatahtlikena erivajadustega inimesi. Tagatud olid esmaabi ja professionaalsed turvateenused.

- Mugavus ja teenused peoalal;

Pidude toimumise kohad varustati vajalike teenuste ja puhkamisvõimalustega. Telgid riietumiseks, puhkamiseks ja ilmastiku eest varjumiseks. Samuti piisav arv istekohti (nt pingid, tribüünid) ja varjualuseid. Välitualetid koos kätepesuajamadega, sh invatualetid.

- Majanduslik kättesaadavus;

Sündmused olid osaliselt tasuta või madala piletihinnaga. Näiteks oli pidusid, kus priipääsmeid jagati puuetega inimestele ja nende saatjatele, suure nõudluse korral müüdi lisapileteid ka peaproovile. Sisu ja kogemuse kättesaadavus.

Esitatud aruannetes kirjeldatu põhjal pöörati pidude korraldamisel süsteemselt tähelepanu kättesaadavuse ja ligipääsetavuse tagamisele, arvestades erinevate sihtrühmade, sh erivajadustega inimeste vajadusi. Tegevused lähtusid kehtivatest nõuetest ning heast korraldustavast, tagades osalejatele turvalise, mugava ja kaasava keskkonna.

Toetuse saajate aruannete põhjal võib järeldada, et kõik pidude läbiviijad rakendasid ligipääsetavuse ja keskkonnasäästlikkuse põhimõtteid. Enim tähelepanu oli jäätmete vähendamisel, korduvkasutuse edendamisel, ressursside säästlikul kasutamisel ning osalejate teadlikkuse tõstmisel, mille tulemusel jäi sündmuste keskkonnamõju võimalikult väikeseks. Rakendatud tegevuste kogum tagas pidude heatasemelise kättesaadavuse ja ligipääsetavuse. Erinevad lahendused – alates füüsilisest taristust ja transpordist kuni info levitamise ja

kohapealse toeni – võimaldasid paljudel sihtrühmadel, sealhulgas erivajadustega inimestel, osaleda sündmustel täisväärtuslikult ja turvaliselt.

9 MUUD TÄHELEPANEKUD

Taotlusi menetledes oli märgata, et taotlejad on omaks võtnud, et taotlust esitades tuleb projekti ja peo tegevuste kirjelduse juures esitada info võimalike riskide kohta, nende hindamine, maandamine või ennetavad tegevused võimalike riskide vältimiseks. Taotlejatele ei pakutud toetuse eraldaja poolt ühtset metoodikat, milliseid riske esile tuua, kuidas nendega tegeleda. Iga taotleja tegi selle osas valikud ise.

Esitatud aruannete põhjal oli käesolevast toetusmeetme toetust saanud taotluste teostamisel esinenud mitmeid riske, mis olid seotud nii finantsilise jätkusuutlikkuse, korralduslike protsesside, ilmastikuolude kui ka kommunikatsiooni ja koostööga. Riskide juhtimine toimus valdavalt ennetavate meetmete ja operatiivsete lahenduste kaudu, võimaldades enamikke väljakutseid edukalt maandada.

Esitatud aruannete põhjal peamised riskid ja nende maandamiseks rakendatud tegevused olid järgmised:

- Finantsriskid ja eelarve ebakindlus;

Teostunud riskina nimetati eelarve alatäitumist, toetuste laekumise hilinemist, piletitulu oodatust väiksemat laekumist, kulude kasvu. Tegevused, mis aruannetes nimetati nende riskide leevendamiseks olid järgmised: konservatiivne eelarvestamine, kulude prioriseerimine, omaosaluse suurendamine, kulude vähendamine. Näiteks vähendati renditavate toolide hulka piletimüügi aeglasema edenemise tõttu. Tantsupeo osa jäeti ära tehniliste kulude suurenemise ja rahaliste piirangute tõttu. Osalejad panustasid suurema omaosalusega, et tagada projekti elluviimine.

- Osalejate ja koostööpartneritega seotud riskid;

Teostunud riskina nimetati osalejate registreerimise ebakindlust ja hilinemist, koostööpartnerite vähest või hilinevad tagasisidet, võtmerollide (nt kunstiline juht) puudumist. Tegevused, mis aruannetes nimetati nende riskide leevendamiseks olid järgmised: varajane teavitamine, pidev kommunikatsioon, paindlik planeerimine. Näiteks orkestrite ja muusikakoolide vastused hilinesid või jäid ebamääraseks, mistõttu tuli osalejate arvu piirata. Tantsurühmad said osalemise kinnituse hilja ning kunstilise juhi puudumise tõttu jäeti tantsupeo osa ära.

- Ilmastikust tulenevad riskid;

Teostunud riskina nimetati vihma, äikesetormi, kuumust, mis mõjutasid nii ajakava kui ohutust. Tegevused, mis aruannetes nimetati nende riskide leevendamiseks olid järgmised: varuplaanide koostamine, lisataristu (telgid, siseruumid), operatiivne ümberkorraldus. Näiteks vihma tõttu telliti lisatelgid ja muudeti ajakava. Äikesetormi tõttu katkestati peaproov ning lava koliti tunniga teise asukohta. Kuuma ilma korral jagati osalejatele ennetavaid juhiseid ja avati lisaruume ventilatsiooni parandamiseks.

- Tehnilised ja logistilised riskid;

Teostunud riskina nimetati lava ja tehnika ohutuse tagamist, transpordi ja parkimise korraldust, pinnase seisukorda, tehniliste lahenduste töökindlust. Tegevused, mis aruannetes nimetati nende riskide leevendamiseks olid järgmised: professionaalsete teenusepakkujate kaasamine, alternatiivsed lahendused, operatiivne probleemilahendus. Näiteks kui tormituulte tõttu muutus lava ohtlikuks, siis kasutusele võeti ajutised lahendused (nt alternatiivne dirigendipult). Vihmast pehmenenud pinnas põhjustas sõidukite kinnijäämise, olukord lahendati abiliste toel kohapeal.

- Korralduslikud ja kommunikatsiooniriskid;

Teostunud riskina nimetati meeskonna ülekoormust, tööjaotuse ebaselgust, kommunikatsioonihäireid partneritega. Tegevused, mis aruannetes nimetati nende riskide leevendamiseks olid järgmised: meeskonna tugevdamine, rollide täpsustamine, koostöö parandamine teenusepakkujatega. Näiteks parkimiskorraldus ei toiminud ootuspäraselt kommunikatsioonihäire tõttu korraldaja ja turvameeskonna vahel. Järeldusena otsustati tulevikus delegeerida parkimiskorraldus tervikuna turvafirmale.

- Turvalisuse ja terviseriskid

Teostunud riskina nimetati osalejate terviseriskid (nt ülekuumenemine), rahvamasside ohutuse tagamise võimekust, võimalikke kriisiolukordi. Tegevused, mis aruannetes nimetati nende riski leevendamiseks olid järgmised: meditsiinilise abi tagamine, turvateenuste kaasamine, ennetav teavitust. Näiteks kuumade ilmade tõttu vajasisid mitmed osalejad meditsiinilist abi. Sündmuste turvalisuse tagamiseks kaasati professionaalne turvafirma.

Oli ka riske, mis ei realiseerunud. Näiteks oli taotleja arvestatud, et riskideks võib olla peo päeval ilmastiku halvenemine, pandeemiapiirangud, hinnatõus. Selleks oldi valmistunud, kuid neid riske ei esinenud.

Tähelepanek käesoleva aasta taotlejate kohta oli, et ühe toetuse saaja aruanne kiideti tingimuslikult heaks ning toetuse saajale selgitati, et kui tulevikus ilmnevad toetuse kasutamisel rikkumised, on toetuse andjal õigus kogu makstud toetus tagasi nõuda.

Taotlejate aruannetest ilmnis, et peol osalejate (st rahvatantsijad, koorilauljad, muusikud) kategooriate eristamisel esines mõningaid ebatäpsusi. Mitmel juhul oli esinejate ja küllastajate arvestus omavahel segunenud ning küllastajate hulka oli ekslikult arvestatud ka inimesi, kes tegelikult olid sündmusega seotud töö või esinemisega. Näiteks olid küllastajate hulka loetud esinejad (nt lauljad ja tantsijad) siis, kui nad parajasti laval ei olnud, vaid jälgisid teiste etteasteid. Samuti oli küllastajate hulka arvestatud esinejate juhendajaid ja saatjaid, korraldusmeeskonna liikmeid, tehnilist personali (nt heli- ja valgustehnikuid) ning vabatahtlikke, kes panustasid sündmuse läbiviimisse.

Pidude elluviimisel esines mitmeid riske, millest olulisemad olid seotud finantsilise ebakindluse, ilmastikuolude ja korraldusprotsessidega. Riskide maandamisel kasutati ennetavat planeerimist, paindlikku juhtimist ja operatiivset reageerimist. Vaatamata üksikutele tõrgetele (nt programmi muudatused, muudatused meeskonnas või logistilised probleemid) suudeti enamik riske edukalt maandada ning projektid viidi ellu eesmärgipäraselt.

KOKKUVÕTTEKS

Toetusmeede on aidanud kaasa UNESCO vaimse kultuuripärandi esindusnimekirja kantud laulu- ja tantsupeoliikumise jätkusuutlikkuse väärtustumisele maakondlike või maakondade ülest laulu- ja tantsupidude võimestamise kaudu laulu- ja tantsupeo vahelisel perioodil pidude toimumisele.

Toetust taotleti oluliselt rohkem, kui oli rahalisi vahendeid taotluste rahastamiseks. Toetuse saanud pidudel osales 807 rahvatantsu-, koori-, orkestri- ja rahvamuusikakollektiivi. Kokku esines 13 250 kollektiiviliiget.

Kaheksas maakonnas toimus kokku kümme pidu – viis maakondade ülest ja viis maakondlikku pidu. Maakondade ülest pidude korraldajate hulka kuulusid näiteks Ida-

Viru ja Lääne-Viru omavalitsuste liidud, MTÜ ESTO, Otepää kultuurikeskused ja Puhkpilliorkester Tartu. Maakondlikud peod toimusid Viljandi, Võru, Järva, Valga ja Jõgeva maakonnas.

Toetatud pidusid korraldasid peamiselt mittetulundusühingud, samuti kohalikud omavalitsused ja nende allasutused. Äriühinguid ega füüsilisest isikust ettevõtjaid toetuse taotlejate hulgas ei olnud.

Pidusid külastas hinnanguliselt 18 940 inimest, neist 60% maakondade üleseid ja 40% maakondlikke pidusid. Viiele peole müüdi pileteid, samuti jagati kutsed, ülejäänud viis pidu toimusid tasuta. Aruannetest saadud info kohaselt põhines külastajate arvestus kombineeritud meetoditel: piletimüük ja skaneerimine, istekohtade täituvus, visuaalne hindamine, fotod ja droonivideod ning eksperthinnangud.

Toetatud pidude kohta oli aruannetes märgitu kohaselt 273 meediakajastust. Enim kajastati sündmusi sotsiaalmeedias, sh organisatsioonide ja omavalitsuste veebilehtedel ning trükistena (sh plakatid, kavad ja kutsed). Suur hulk meediakajastusi tehti kohalikes ajalehtedes. Kõige vähem üleriigilistes ajalehtedes, umbes neljandik kõigest aruannetes märgitud meediakajastustest oli raadios ja televisioonis.

Kõik toetatud pidude korraldajad rakendasid ligipääsetavuse ja keskkonnasäästlikkuse põhimõtteid. Erilist tähelepanu pöörduti jäätmekäitlusele, WC-de ja hügieenivõimaluste tagamisele, puhta joogivee kättesaadavusele, liikluse ja transpordi korraldusele, sealhulgas liikumispuudega inimeste liikumisvõimalustele. Samuti arvestati laiemalt kaasatust ja osalemisvõimalusi näiteks kirjeldamine, korduvkasutus ja vabatahtlike kaasamine abilistena.

Peod kandsid mitmesuguseid riske, sh finants- ja eelarveriske, osalejate ja koostööpartneritega seotud riske, ilmastiku-, tehnilisi ja logistilisi riske, kommunikatsiooniriski ning turvalisuse ja tervisega seotud riske. Kõiki riske käsitleti ennetavate meetmete, operatiivse juhtimise ja paindlike lahendustega, mis kokkuvõtlikult võimaldades pidude eduka toimumise.

Toetuse kaudu on valdkonna üldine jätkusuutlikkus ja kogukondlik kaasatus tugevnenud. Samuti on kasvanud kollektiivide motivatsioon järjepidevalt tegutseda, hoides üleriigilise peo traditsiooni elavana ning võimaldades loomingulisi pidusid üleriigiliste pidude vahelisel perioodil.

*Maakondlike ja maakondade üleste laulu- ja tantsupidude toetamise 2025. aasta taotlusvooru kokkuvõtte on koostatud jaanuar-mai 2026
Kokkuvõtte koostas Piret Koorep
taotlusvooru koordinaator*